

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

Tal
den 10 oktober 2024

**Tal av Tony Murphy,
Europeiska revisionsrättens ordförande**

**Presentation av revisionsrättens årsrapport för 2023
Europaparlamentets budgetkontrollutskott**

den 10 oktober 2024

Det talade ordet gäller.

Herr ordförande,
ärade ledamöter,
kommissionsledamot,

jag är glad över att stå här inför detta **utskott** i dag när vi presenterar **de viktigaste resultaten** och huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens **årsrapport för 2023**. Med mig har jag min värderade kollega och revisionsrättens ledamot med ansvar för årsrapporten, **Jan Gregor**.

Innan vi går **närmare** in på årsrapporten vill jag först ge en kort översikt över vad vår **årsrapport** faktiskt står för och varför den är så viktig.

Årsrapporten **innehåller** följande:

- o I den avger vi ett **revisionsuttalande** om EU-räkenskapernas tillförlitlighet och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.
- o I den uppskattar vi den **övergripande felprocenten** i **EU:s budgetkostnader**. Den visar hur stor andel av medlen som inte använts i enlighet med tillämpliga regler och förordningar.
- o Rapporten är indelad i olika kapitel som motsvarar olika utgiftsområden, och för några områden lämnar vi också **specifika felprocentsatser**.
- o I ett **separat kapitel** presenteras våra granskningsiakttagelser om **kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens**, som följer en annan **genomförandemodell**.

Och årsrapportens innehåll är kopplat till dess **betydelse**:

- o Den är revisionsrättens **viktigaste produkt** och resultatet av ett stort engagemang och omfattande arbete.

Det främsta syftet är att **identifiera** områden som kan förbättras och lyfta fram **potentiella risker** i EU:s alla verksamheter. Och samtidigt som vi vill peka på områden där de avsedda resultaten inte har uppnåtts vill vi också framhålla de positiva aspekterna av sådant som fungerar väl. Till exempel hittar vi fortfarande brister i många nationella revisionsmyndigheters arbete när de kontrollerar kostnader inom sammanhållningspolitiken. Men vi rapporterar också om god praxis i ett regionalt operativt program i Polen. Revisionsmyndigheternas checklistor och arbetsdokumentationen täckte in alla relevanta aspekter tillräckligt detaljerat. Det gjorde att vi kunde följa verifieringskedjan och dra slutsatser om det revisionsarbete som utförts.

Vilka är då de viktigaste slutsatserna i årsrapporten för 2023?

Vad gäller **EU:s räkenskaper** konstaterar vi liksom tidigare år att de ger en korrekt bild av EU:s finansiella ställning. Vi gör ett **uttalande utan reservation** om räkenskapernas tillförlitlighet.

De totala intäkterna uppgick till 248,4 miljarder euro, för vilka vi återigen, liksom tidigare år, gör ett **uttalande utan reservation**. Det är dock viktigt att uppmärksamma utskottet på att detta uttalande inte omfattar belopp som gått förlorade i ”**moms- och tullgapet**”. Detta gap avser avvikelser till följd av **underrapporterad eller utebliven tull och mervärdesskatt**, som kan uppstå på grund av **bedrägerier eller ineffektiva uppbördsmetoder**. Eftersom dessa obetalda belopp **inte har bokförts** som intäkter tittar vi särskilt på de **rapporterade** siffrorna i vårt uttalande.

Om vi går över till kostnadssidan så omfattar EU:s långtidsbudget både **den fleråriga budgetramen** och **NextGenerationEU**. Merparten av finansieringen från NextGenerationEU går via **faciliteten för återhämtning och resiliens**, som **genomförs enligt en annan modell** än den fleråriga budgetramen. Vi gör därför **två separata uttalanden** om korrektheten i 2023 års kostnader: ett för den **traditionella EU-budgeten** och ett för **faciliteten för återhämtning och resiliens**.

Jag väljer att börja med de traditionella **kostnaderna i EU-budgeten** eller den fleråriga budgetramen:

De följer de senare **årens** trend som innebär att **felprocenten i EU:s budgetkostnader har ökat**. Den är fortfarande **väsentlig** och ligger nu på **5,6 %** (2022: 4,2 %), vilket är en **betydande ökning** jämfört med föregående år. Eftersom de konstaterade felen är så genomgripande har vi även detta år, för **femte året i rad**, gjort ett **uttalande med avvikande mening**.

Vi fastställer **felprocenten i EU:s budgetkostnader** genom att beakta och konsolidera de felnivåer som identifierats på **olika politikområden** inom den fleråriga budgetramen. Låt oss nu titta närmare på **specifika politikområden** för att illustrera några **typiska granskningsresultat** som bidrar till denna felprocent.

Vi kan börja med **sammanhållningspolitiken**, som står för **närmare 40 %** av vår revision.

På detta politikområde uppskattar vi **felprocenten** till **9,3 %**, en ökning från **6,4 %** 2022. Våra iakttagelser visar att **icke stödberättigande kostnader och projekt** i hög grad bidrog till den uppskattade felnivån samt överträdelser av reglerna för offentlig upphandling. Vi identifierade också flera faktorer som kan ha ökat risken för oriktiga utgifter. Det kan till exempel handla om

- o den **tidspress som finns på förvaltningarna att använda medel** nu när **den fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020** går mot sitt slut,
- o **olika EU-fonder som konkurrerar med varandra, särskilt faciliteten för återhämtning och resiliens,**
- o betalningar som gjorts och kontrollerats under **de förhållanden som rådde under pandemin** och
- o möjligheten till **EU-medfinansiering på 100 % för sammanhållningsprojekt;** sådana projekt bidrog med **5 %** till felprocenten.

Vår **revisionsmetod** inom sammanhållningspolitiken byggde på det arbete som utförts av medlemsstaternas **revisionsmyndigheter**. Och under de senaste sju åren har vi konstaterat att deras kontroller **inte är tillräckligt ändamålsenliga**.

- o Revisionsmyndigheterna rapporterar konsekvent felaktiga procentsatser för kvarstående fel på under 2 %.
- o Och vi hittar ständigt fel i **transaktioner** som kunde och borde ha upptäckts av revisionsmyndigheterna när de gjorde sina kontroller.

Enkelt uttryckt kunde vi **inte förlita oss på** deras arbete. När vi tittar på kommissionens granskningsresultat och våra egna granskningsresultat avseende fel som inte har upptäckts samt många brister i revisionsmyndigheternas arbete drar vi slutsatsen att i slutet av stödberättigandeperioden (den 31 december 2023) fungerar fortfarande **inte alla medlemsstaters förvaltnings- och kontrollsystem** ändamålsenligt. Något som också är viktigt att nämna i detta sammanhang är att samma **kontroll- och förvaltningssystem** i många fall också används för att förvalta **medel från faciliteten för återhämtning och resiliens** i medlemsstaterna.

Nu över till nästa stora utgiftsområde, nämligen rubriken **Naturresurser och miljö**, där jordbruk och landsbygdsutveckling står för merparten av utgifterna. Här uppskattar vi att felprocenten är väsentlig då den ligger på **2,2 % (2022: 2,2 %)**.

Våra resultat visar att felnivån **inte var väsentlig för direktstöd**, som står för **66 % av kostnaderna inom denna rubrik i den fleråriga budgetramen**, men att den fortfarande var väsentlig för alla de andra områdena. Dessa områden står tillsammans för de återstående **34 %** av kostnaderna, **som inbegriper landsbygdsutveckling, marknadsåtgärder, hav, fiske, miljö och klimatåtgärder**.

När det gäller **Inre marknaden, innovation och digitalisering** konstaterade vi att den väsentliga felnivån hade ökat från **2,7 % 2022 till 3,3 % 2023**. Särskilt **kostnaderna inom Horisont 2020** är alltså förknippade med hög risk och är den **viktigaste källan** till de fel som vi upptäcker.

Migration och gränsförvaltning är områden som fått allt större betydelse de senaste åren, och EU har därför infört rubrik 4 i den fleråriga budgetramen 2021–2027 som är specifikt inriktad på dessa politikområden. Kostnaderna på detta område lär öka under den nya fleråriga budgetramen. De utgjorde **2,1 % av EU:s budgetkostnader** under 2023. Vi lämnar ingen specifik felprocent för denna budgetrubrik, men vi upptäckte **fel** i nästan **en tredjedel av de transaktioner** som vi granskade.

Då skiftar vi fokus och går över till **Granskapet och omvärlden**. Detta utgiftsområde omfattar flera finansieringsinstrument med anknytning till **Europa i världen, föranslutningsstöd och humanitärt bistånd**. Även om vårt urval var begränsat visar våra granskningsresultat att **risken för fel under denna rubrik i den fleråriga budgetramen är hög** och att över hälften av de granskade transaktionerna innehöll fel. Från och med nästa år kommer vi att göra en särskild bedömning av denna rubrik, vilket kommer att ge en djupare inblick i detta högriskområde.

Låt oss slutligen titta på området **Administration**. Utifrån vår bedömning drar vi liksom tidigare år slutsatsen att felnivån **inte är väsentlig**.

För att sammanfatta det hela: vårt arbete med att granska regelefterlevnaden inför årsrapporten för 2023 visar att felnivån i **EU:s budgetkostnader** har **ökat betydligt**, främst inom rubriken **Sammanhållning**.

Då går vi över till faciliteten för återhämtning och resiliens. Här är det viktigt att notera att **projekt som finansieras av faciliteten för återhämtning och resiliens i mångt och mycket liknar de projekt som finansieras inom sammanhållning och övervakas ofta av samma nationella organ**. Faciliteten för återhämtning och resiliens följer dock en modell med finansiering som inte är kopplad till kostnaderna, där det **inte är ett villkor att EU:s bestämmelser och nationella regler**, till exempel för upphandling och statligt stöd, **ska följas** för att medlemsstaterna ska få utbetalningar.

Till skillnad från **Sammanhållning** och **andra EU-budgetområden** tittar vi därför inte i vår bedömning och vårt uttalande om kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens på om de **faktiska kostnaderna** för projekt som finansieras genom faciliteten är skäliga. Vi gör detta uttalande med stöd av förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Vi bedömer och täcker in medlemsstaternas **betalningsansökningar inom faciliteten för återhämtning och resiliens**, där krav ställs på att delmål och mål **uppnås på ett tillfredsställande sätt** och uppfyller **de viktigaste stöd villkoren**.

Och eftersom detta är **viktigt** vill jag **understryka** följande:

- o Delbetalningarna till **medlemsstaterna** inom faciliteten är varken kopplade till **de uppskattade kostnaderna** för åtgärderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens eller till **de faktiska uppkomna kostnaderna** för slutmottagarna.
- o Medlemsstaterna är inte skyldiga att lämna information om **slutmottagarnas** uppkomna kostnader tillsammans med sin betalningsansökan.

Kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens uppgick till **53,6 miljarder euro** 2023. Vår revision omfattade alla **23 bidragsbetalningar** på **46,3 miljarder euro**, till **17 medlemsstater**, samt regleringen av förfinansiering, som uppgick till **7,3 miljarder euro**. Vi konstaterade att **16 delmål eller mål** som rörde betalningar till sju medlemsstater påverkades av iakttagelser med en **ekonomisk inverkan** som vi sammantaget anser ligger över **väsentlighetsgränsen**. Dessutom konstaterade vi **systembrister**, till exempel fall där **delmål och mål var bristfälligt utformade** och där det fanns brister i **medlemsstaternas rapporterings- och kontrollsystem**. Detta sammantaget gör att vi lämnar ett **uttalande med reservation** om kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens.

Vad gäller vårt **uttalande om faciliteten för återhämtning och resiliens** är det viktigt att understryka att **bristande efterlevnad av EU:s och medlemsstaternas regler** utgör en stor källa till de ökande felen i sammanhållningsutgifterna och andra budgetområden i den fleråriga budgetramen. Enligt **den modell för faciliteten för återhämtning och resiliens som definieras i förordningen** kontrollerar medlemsstaterna sina projekt som finansieras av faciliteten på egen hand, och modellen säkerställer inte systematiskt att kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens följer dessa regler. Detta innebär bristande säkerhet, vilket i sin tur utgör en allvarlig risk för **EU:s ekonomiska intressen**.

Och det är viktigt att notera att det inte bara är vi som är oroad – enligt **Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) årsrapport för 2023** pågår 233 aktiva utredningar om finansiering av bedrägerier kopplade till faciliteten för återhämtning och resiliens i EU:s medlemsstater – den fjärde största gruppen av aktiva utredningar som Eppo gör av ett EU-program.

Därför bör dessa farhågor tas på allvar i **framtida EU-finansieringsmodeller** som har sitt ursprung i faciliteten för återhämtning och resiliens för att säkerställa att EU:s ekonomiska intressen skyddas på lämpligt sätt framöver.

När vi diskuterar **framtiden för EU:s budgetar** tar vi i vår årsrapport också upp svåra **utmaningar på makronivå** som går utanför vårt arbete avseende regelefterlevnad.

Under 2023 har **EU:s skulder** ökat till **458,5 miljarder euro**, främst till följd av upplåningen till initiativet NextGenerationEU. EU:s skuld är nu **dubbelt så stor som 2021**. Det råder dock fortfarande **osäkerhet** om hur denna skuld kommer att kunna **återbetalas**, eftersom inget beslut har fattats om kommissionens förslag om **egna medel**, och det är oklart om detta förslag kommer att generera **tillräckligt med intäkter** för att skulden för NextGenerationEU ska kunna återbetalas. I slutändan blir det **nästa generations** lott att ta detta ekonomiska ansvar.

Den **höga inflationen** 2022 och 2023 fortsätter att påverka budgeten, och vi uppskattar att EU-budgeten skulle kunna förlora omkring **13 % av sin köpkraft** till slutet av 2025. Dessutom var de **utestående åtagandena** rekordstora och uppgick till **543 miljarder euro**, vilket ökar sannolikheten för tillbakadraganden. Detta **ökar trycket på de administrativa resurserna**, och därmed blir **riskerna för fel** större.

Vår årsrapport innehåller **en mängd ytterligare detaljerade uppgifter** och iakttagelser som jag gärna skulle vilja prata mer om här i dag, men tyvärr räcker inte tiden till. Men läs gärna mer om de omfattande granskningsresultaten som presenteras i vår årsrapport och i den sammanfattande **EU-revisionen i korthet** som ni alla har fått.

Till sist vill jag också framhålla **revisionsrättens** hängivna och kompetenta **personal** och kollegium. Deras **engagemang och professionalism** har varit helt avgörande för att denna årsrapport håller god kvalitet. De för också vår institution framåt.

Jag tackar er alla för uppmärksamheten och ser fram emot era frågor och våra diskussioner.